

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวสรุปถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของศูนย์สื่อการศึกษากลุ่มโรงเรียนเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านบุคลากร สถานที่ตั้ง การบริหาร สื่อการศึกษา การบริการ และงบประมาณ
2. เพื่อศึกษาปัญหาของศูนย์สื่อการศึกษากลุ่มโรงเรียนเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับบุคลากร สถานที่ตั้ง การบริหาร สื่อการศึกษา การบริการ และ งบประมาณ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบศูนย์สื่อการศึกษากลุ่มโรงเรียนเอกชน ในความดูแลของคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในปีการศึกษา 2535 ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งหมด 57 กลุ่ม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จของยามานะ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีทั้งหมด

3 ฉบับ คือ

1. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน
2. แบบสอบถามสำหรับครู
3. แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบหน้าที่ในศูนย์สื่อการศึกษา

แบบสอบถามแต่ละฉบับจะแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบหลายตัวเลือกและชนิดปลายเปิด

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาของศูนย์สื่อการศึกษา กลุ่มโรงเรียนเอกชนในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน คือ

1. บุคลากร
2. สถานที่ตั้ง
3. การบริหาร
4. วัสดุอุปกรณ์สื่อการศึกษา
5. การบริการ
6. งบประมาณ

เป็นแบบสอบถามชนิดคำถามแบบหลายตัวเลือก, ชนิดลำดับชั้น การจัดค่า และชนิดปลายเปิด โดยกำหนดตอบว่า

มาก แสดงว่า เป็นปัญหาในการปฏิบัติในระดับมาก การจะมี การแก้ไข

น้อย แสดงว่า เป็นปัญหาบ้างเล็กน้อยแต่ไม่ใช่ปัญหาสำคัญหรือ เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากแบบสอบถามที่แจกออกไปให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จำนวน 285 ชุด ได้รับกลับคืนมา 112 ชุด คิดเป็นร้อยละ 39.30 และเมื่อตรวจสอบแล้วเป็นแบบสอบถามที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ 95 ชุด คิดเป็นร้อยละ 33.33

แบบสอบถามที่แจกออกไปให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในโรงเรียนเอกชน จำนวน 400 ชุด ได้รับกลับคืนมา 203 ชุด คิดเป็นร้อยละ 50.75 และเมื่อตรวจสอบแล้วเป็นแบบสอบถามที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ 183 ชุด คิดเป็นร้อยละ 45.75

ส่วนแบบสอบถามที่แจกออกไปให้กลุ่มประชากรที่เป็นเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบ จำนวน 57 ชุด ได้รับกลับคืนมา 21 ชุด คิดเป็นร้อยละ 36.84 และเมื่อตรวจสอบแล้วเป็นแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้ง 21 ชุด คิดเป็นร้อยละ 36.84

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ คำนวณหา จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด นำมาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำมาเสนอเป็นตารางถึงความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหาร ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งในศูนย์สื่อ รองลงมา เป็นกรรมการบริหารศูนย์ และประธานกลุ่ม ตำแหน่งหน้าที่ในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ใหญ่, ครูใหญ่ รองลงมา มีตำแหน่งหลาย ๆ อย่าง คือ เป็นทั้งผู้รับใบอนุญาตและผู้จัดการ, ผู้อำนวยการ เป็นทั้งผู้รับใบอนุญาตและอาจารย์ใหญ่, ครูใหญ่ เป็นทั้งผู้จัดการ, ผู้อำนวยการ และอาจารย์ใหญ่, ครูใหญ่ และเป็นทั้งผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ และอาจารย์ใหญ่, ครูใหญ่ นอกจากนั้น ก็เป็นผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ, อาจารย์นิเทศก์ คุณวุฒิสูงสุดส่วนใหญ่จบปริญญาตรี สาขา บริหารการศึกษา, การศึกษา และครุศาสตร์ ประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการศึกษา ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครู ครูส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขา
ประถมศึกษา, ภาษาอังกฤษ รองลงมาคือ สาขาวิทยาศาสตร์ และจิตวิทยาการแนะแนว และครู
ส่วนใหญ่สอนในระดับประถมศึกษา กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต รองลงมาคือ วิชา
คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย รองลงมาสอนในระดับมัธยมศึกษา หมวดวิชาสังคมศึกษา
รองลงมาวิชาวิทยาศาสตร์ ครูส่วนหนึ่งใช้สื่อการศึกษาประกอบการสอนทุกครั้ง ที่สอน รองลงมาใช้
สื่อการศึกษาประกอบการสอน โดยเฉลี่ย 3-4 คาบต่อครั้งและนาน ๆ ครั้ง และสื่อการศึกษาที่ครูใช้
ส่วนมากได้มาจากการผลิตเอง รองลงมาได้จากโรงเรียนจัดหาให้

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบหน้าที่ในศูนย์สื่อ เจ้าหน้าที่
หรือผู้รับผิดชอบส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาบริหารการศึกษาและการประถมศึกษา
ส่วนใหญ่มีตำแหน่งอื่น ๆ ในโรงเรียน คือ เป็นครูผู้สอน รองลงมาเป็นผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และอื่น ๆ
คือ เป็นครูใหญ่ หัวหน้าหมวด และหัวหน้างานโสตทัศนศึกษา

ส่วนความรู้และประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนนั้น ส่วนใหญ่เคย
ใช้สื่อการสอนประกอบการสอนด้วยตนเอง และเคยผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง รองลงมา เคย
ได้รับการอบรมทางด้านโสตทัศนศึกษามาบ้าง เคยศึกษาในสถาบันการศึกษามาบ้าง และเคยศึกษา
ค้นคว้าจากตำราและเอกสารต่าง ๆ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและปัญหาของศูนย์สื่อการศึกษากลุ่มโรงเรียนเอกชนในด้านต่าง ๆ

6 ด้าน

1. ด้านบุคลากร

สภาพปัจจุบัน

ศูนย์สื่อศึกษามีบุคลากรที่เป็นคณะกรรมการบริหาร คณะทำงาน และคณะที่ปรึกษาในบาง
ศูนย์สื่อการศึกษา และไม่มีในบางศูนย์สื่อการศึกษา ครูส่วนใหญ่เคยติดต่อกับคณะทำงานของศูนย์สื่อ
เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบหน้าที่ในศูนย์สื่อการศึกษา เป็นบุคลากรของโรงเรียน ที่มาทำงานอยู่ประจำ
ศูนย์สื่อ มาปฏิบัติงานในเวลาทำการ และ มีทั้ง ได้รับค่าตอบแทนในการทำงานและไม่ได้รับค่า
ตอบแทนในการทำงาน และส่วนใหญ่เห็นว่าตนเองมีความสามารถปานกลางในการทำงานในศูนย์สื่อ

ปัญหา

ผู้บริหารเห็นว่าปัญหาด้านบุคลากรในเรื่องความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงาน ความเหมาะสมของจำนวนบุคลากร การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกและจัดหาบุคลากรเข้าทำงานในศูนย์ ล้อมีปัญหาน้อย ภาวะอื่น ๆ ของบุคลากรมีปัญหาน้อย

ครูเห็นว่าปัญหาในเรื่องจำนวนบุคลากรที่เหมาะสม และความสะดวกในการติดต่อกับ บุคลากรมีปัญหาน้อย

เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่าปัญหาในเรื่องลักษณะงานที่รับผิดชอบสอดคล้อง กับความรู้ที่เรียนมา ช่วงเวลาที่มาปฏิบัติงาน ภาวะรับผิดชอบ การติดต่อประสานงานกับบุคลากรใน ศูนย์อื่น ๆ การติดต่อกับผู้มาใช้บริการและการติดต่อกับคณะทำงานท่านอื่น ๆ ในศูนย์ล้อมีปัญหาน้อย ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการมีงานประจำที่ต้องทำมีปัญหาน้อย

2. ด้านสถานที่ตั้ง

สภาพปัจจุบัน

สถานที่ตั้งของศูนย์สื่อการศึกษาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ที่สำนักงานของกลุ่มโรงเรียน และส่วน ใหญ่มีห้องเก็บสื่อ และ ไม่มีห้องศูนย์สื่อโดยเฉพาะ และเป็นสถานที่ที่เหมาะสม ครูส่วนใหญ่ทราบว่า ศูนย์สื่อของกลุ่มโรงเรียนอยู่ที่ใดและ เคยไปที่ศูนย์สื่อการศึกษา

ปัญหา

ครูเห็นว่าปัญหาความเป็นศูนย์กลางของที่ตั้ง ความสะดวกในการเดินทางไปศูนย์สื่อ การศึกษาสถานที่จัดเก็บสื่อ สถานที่จัดผลิตสื่อ และสถานที่จัดทดลองสื่อ มีปัญหาน้อย

3. ด้านการบริหาร

สภาพปัจจุบัน

ในการบริหารศูนย์สื่อการศึกษาส่วนใหญ่มีการวางแผนงานและปฏิบัติตามแผน ในการดำเนินงานตามแผนเป็นบริการให้ยืม บริการให้คำแนะนำ ผลิตและพัฒนามสื่อ พัฒนาการวิธีใช้สื่อ และ

การออกแบบสื่อและเครื่องมือ ตามลำดับ ส่วนใหญ่ไม่มีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานจากผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่จาก สช. และครูส่วนใหญ่เห็นว่าคณะกรรมการที่บริหารศูนย์สื่อศึกษามีความเหมาะสม

ปัญหา

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่าปัญหาในการวางแผนการบริหารศูนย์สื่อ การดำเนินงานตามแผน และการติดต่อประสานงานภายในกลุ่มโรงเรียนมีปัญหาน้อย ปัญหาการติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์สื่อความเหมาะสมของคณะกรรมการในการบริหารศูนย์สื่อ และความชัดเจนในการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการ ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่าปัญหาน้อย ปัญหาความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มและความชัดเจนในการกำหนดแผนงานของศูนย์สื่อ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่าปัญหาน้อย ปัญหาการประสานงานระหว่างศูนย์สื่อศึกษากับโรงเรียน ครูเห็นว่าปัญหาน้อย

4. สื่อการศึกษา

สภาพปัจจุบัน

สื่อการศึกษาที่มีอยู่ในศูนย์สื่อศึกษาส่วนใหญ่ได้จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน รongลงมาได้จากการจัดหาเองและได้จากกลุ่มโรงเรียน ตามลำดับ ครูเคยใช้ สื่อการศึกษาเป็นวัสดุจากวัสดุพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ และครูส่วนใหญ่เห็นว่ามีการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับรายชื่อสื่อการศึกษาของศูนย์สื่อ น้อย สื่อที่มีอยู่ไม่เพียงพอ และประเภทของสื่อที่มีอยู่เหมาะสมแล้ว เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่าวัสดุอุปกรณ์สื่อการศึกษาเป็นสื่อวัสดุพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ มีการใช้งานมากแต่มีเพียงพอ ส่วนมากมีการผลิตสื่อขึ้นใช้เอง มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์สื่อการศึกษา รวมทั้งมีการทำบัตรรายการ ลงทะเบียนกำหนดรหัสของสื่อ การติดตามผลการใช้สื่อ และทาสถิติ การใช้อุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ ไว้

ปัญหา

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบ เห็นว่าปัญหาด้านสื่อการศึกษาในเรื่อง จำนวนสื่อที่ให้บริการ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้สื่อของ ผู้มาใช้บริการ และ การจัดซื้อสื่อของศูนย์สื่อ มีปัญหาน้อย

ปัญหาการจัดเก็บและบำรุงรักษาสื่อ ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาน้อย แต่เจ้าหน้าที่หรือผู้รับ รับผิดชอบเห็นว่าไม่มีปัญหา สมาชิกในกลุ่มโรงเรียนมีหลายระดับมีผลต่อการจัดหาสื่อ ผู้บริหารและ เจ้าหน้าที่หรือผู้รับรับผิดชอบเห็นว่ามีปัญหาน้อย สื่อบางชนิดราคาแพงมีผลต่อการจัดซื้อ ผู้บริหารและ เจ้าหน้าที่หรือผู้รับรับผิดชอบเห็นว่ามีปัญหาน้อย ปัญหาการจัดกลุ่มโรงเรียนใหม่มีผลต่อการจัดเก็บและ การใช้สื่อ นั้น ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาน้อย ส่วนปัญหาการติดตามผลการใช้สื่อ เจ้าหน้าที่หรือ ผู้รับรับผิดชอบเห็นว่ามีปัญหาน้อย และปัญหางบประมาณที่จัดซื้อสื่อมีจำกัด เจ้าหน้าที่หรือผู้รับ รับผิดชอบเห็นว่าไม่มีปัญหาน้อย

5. ด้านการบริการ

สภาพปัจจุบัน

ผู้บริหารส่วนใหญ่ส่งเสริมให้ครูใช้บริการศูนย์สื่อและประชาสัมพันธ์งานของศูนย์สื่อให้ ครูทราบ ร้องลงมาสนับสนุนด้านการเงิน ส่งครูเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการของศูนย์สื่อและให้ เจ้าหน้าที่ศูนย์สื่อจัดโครงการ ส่วนการบริการของศูนย์สื่อ สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการของกลุ่มหรือไม่ ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่สามารถบอกได้

ครูส่วนใหญ่ไม่เคยใช้บริการของศูนย์สื่อและใช้บริการนาน ๆ ครั้ง ครูส่วนใหญ่รับบริการ ให้ยืมสื่อร้องลงมาให้บริการให้คำแนะนำในการผลิตและการใช้สื่อ แนะนำและจัดหาสื่อจากแหล่งอื่น แนะนำและจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้ และบริการการสำเนา การบริการจากเจ้าหน้าที่หรือ ผู้รับรับผิดชอบส่วนใหญ่เป็นบริการด้านการให้ยืม ร้องลงมาเป็นการบริการด้านการใช้ การผลิต การเผยแพร่ความรู้ การสำเนาและการให้สารสนเทศ ส่วนการจัดทำหาเอกสารการให้บริการ ส่วนใหญ่เป็นการกำหนดระเบียบการยืมร้องลงมาเป็นการจัดทำแบบฟอร์มต่าง ๆ และจัดทำคู่มือ การบริการ ประเภทของการบริการส่วนใหญ่เป็นการให้บริการภายในศูนย์ ร้องลงมาเป็นการ จองสื่อและการให้บริการภายนอกศูนย์

ปัญหา

ผู้บริหารเห็นว่าปัญหาในเรื่อง ความสะดวกในการติดต่อบริการมีปัญหาน้อย ส่วนครูเห็นว่า ปัญหาในเรื่อง ความสะดวกในการติดต่อรับบริการ ขั้นตอนในการรับบริการ ความเอาใจใส่ของ เจ้าหน้าที่และ เอกสารที่เผยแพร่เกี่ยวกับการบริการ มีปัญหาน้อย และ เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่า ระบบขั้นตอนในการติดต่อบริการ ความเพียงพอของเวลาที่ให้บริการ และ จำนวนผู้ใช้บริการ มีปัญหาน้อย

6. ค่านงงบประมาณ

สภาพปัจจุบัน

ผู้บริหาร ครู และ เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบส่วนใหญ่เห็นว่างบประมาณที่ใช้ในการ คำนเนนการ ได้มาจากบสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รองลงมาได้จาก ผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียน และ ได้จากการจัดกิจกรรม ส่วนงบประมาณที่ได้มา ผู้บริหาร และ เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบ ส่วนใหญ่เห็นว่าใช้เพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สื่อการศึกษาต่าง ๆ รองลงมา ผู้บริหารเห็นว่าใช้เป็นค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ที่มาปฏิบัติงาน แต่เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่า เป็น ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ และผู้บริหารส่วนน้อยเห็นว่าใช้งบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ และ เจ้าหน้าที่หรือ ผู้รับผิดชอบ ส่วนน้อยเห็นว่าใช้งบประมาณเป็นค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ที่มาปฏิบัติงาน

ปัญหา

ผู้บริหาร และ เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่าปัญหา ความเพียงพอของงบประมาณ มีปัญหาน้อย การใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์ มีปัญหาน้อย การหางบประมาณเพิ่มเติม มีปัญหาน้อย ส่วนการช่วยเหลือตนเองในการหางบประมาณเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่า มีปัญหาน้อย

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยขอนำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามส่วนหนึ่ง มีตำแหน่งกรรมการบริหารศูนย์และประธาน และตำแหน่งหน้าที่ในโรงเรียนนั้นส่วนมากเป็นอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ซึ่งจะเห็นว่าคณะกรรมการบริหารศูนย์สื่อและประธานกลุ่ม เป็นคณะบุคคลซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารศูนย์สื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของ สช. นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่วางแผนปฏิบัติในการดำเนินงาน ตลอดจนการให้ความเห็นชอบคัดเลือกบุคลากรในหน้าที่ต่าง ๆ ของศูนย์สื่อการศึกษา ซึ่งก็คือ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนนั่นเอง และคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ก็จะเป็นผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกในกลุ่มโรงเรียนนั้น และผู้บริหารส่วนใหญ่ก็จะเป็นอาจารย์ใหญ่, ครูใหญ่ ที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน เป็นผู้บริหารส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์การทำงานมานาน จะเห็นได้จากส่วนใหญ่มีคุณวุฒิสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการศึกษามากกว่า 15 ปี

ครูผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และสอนในระดับประถมศึกษา รองลงมาสอนในระดับอนุบาล และครูส่วนใหญ่ใช้สื่อทุกครั้งที่สอน รองลงมา 3-4 คาบ ต่อครั้ง และสื่อที่ครูใช้ส่วนใหญ่ผลิตเอง รองลงมาโรงเรียนจัดหาให้ จะเห็นว่าครูส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของการใช้สื่อการสอน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Miller (1986) ซึ่งกล่าวว่า การใช้สื่อการสอนของครูมีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างมาก

ส่วนผู้ตอบแบบที่เป็นเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบหน้าที่ในศูนย์สื่อการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเอกชน ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีตำแหน่งครูผู้สอนในโรงเรียนส่วนใหญ่ ความรู้และประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับสื่อการศึกษา เคยใช้สื่อการสอนประกอบการสอนด้วยตนเอง นอกจากนี้ เคยได้รับการอบรมมาทางด้านโสตทัศนศึกษา, เคยศึกษาในสถาบันทางการศึกษาและเคยศึกษาค้นคว้าจากตำราและเอกสาร และมีส่วนน้อยสำเร็จการศึกษาจากสาขาโสตทัศนศึกษาหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยตรง จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบส่วนใหญ่ มีคุณวุฒิและความรู้และประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับสื่อศึกษามาพอสมควร และส่วนใหญ่จะเป็นครูผู้สอน ซึ่งจะต้องมีหน้าที่หลักคือสอนหนังสือในโรงเรียน

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและปัญหาของศูนย์สื่อการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเอกชน

1. ด้านบุคลากร

สภาพปัจจุบัน

ศูนย์สื่อศึกษามีบุคลากรที่เป็นคณะกรรมการบริหาร คณะทํานาน และคณะที่ปรึกษาในบางศูนย์สื่อการศึกษา จะเห็นว่าสอดคล้องกับโครงสร้างของศูนย์สื่อการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเอกชน ึ่งจะประกอบไปด้วยคณะทํานานทั้งสามคณะดังกล่าว และส่วนใหญ่ประธานกลุ่มและคณะกรรมการบริหารศูนย์สื่อจะเป็นผู้บริหารของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเอกชนแต่ละกลุ่ม ซึ่งส่วนมากจะเป็นอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ มีประสบการณ์การทํานานเกี่ยวกับการศึกษามากกว่า 15 ปี

ครูส่วนใหญ่เคยติดต่อกับคณะทํานานของศูนย์สื่อ แสดงว่าต้องมีการติดต่อประสานงานกันภายในกลุ่มโรงเรียนเอกชน และครูเห็นคุณค่าของการใช้สื่อการสอน

จากสถานภาพของเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบนั้นส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียน จึงเป็นบุคลากรของโรงเรียน ที่มาทํานานอยู่ประจำศูนย์สื่อ มาปฏิบัติงานในเวลาทํานาน และ มีทั้ง ได้รับค่าตอบแทนในการทํานานและ ไม่ได้รับค่าตอบแทนในการทํานานในศูนย์สื่อการศึกษา มีส่วนน้อยที่สำเร็จการศึกษาสาขา โสวัตศนศึกษา หรือ เทคโนโลยีทางการศึกษาโดยตรง จึง เห็นว่า ตนมีความสามารถปานกลางในการทํานานในศูนย์สื่อ

ปัญหา

ผู้บริหาร เห็นว่าปัญหาด้านบุคลากรในเรื่องความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงาน ความเหมาะสมของจำนวนบุคลากรมีปัญหาน้อย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ หรือผู้รับผิดชอบส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และ เคยใช้สื่อการสอนประกอบการสอนและผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง การมีส่วนในการคัดเลือกและจัดหาบุคลากรเข้าทํานานในศูนย์สื่อมีปัญหาน้อย เพราะบุคลากรส่วนใหญ่เป็นบุคลากรของบุคลากรของโรงเรียน ส่วนภาระอื่น ๆ ของบุคลากรมีปัญหาน้อย เพราะส่วนใหญ่มีหน้าที่ประจำคือสอนหนังสือ และหน้าที่อื่น ๆ ในโรงเรียนอยู่แล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ อานาจ ดวงเพ็ช ราช (2533) ที่พบว่า บุคลากรที่ทํานานในศูนย์วิชาการ ทํานานสอนด้วยและมีภาระงานอื่นนอกจากศูนย์วิชาการ ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นปัญหามากที่สุด

ครูเห็นว่าปัญหาในเรื่องจำนวนบุคลากรที่เหมาะสม และความสะดวกในการติดต่อกับบุคลากรมีปัญหาน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัส บุญประกอบ (2522) ที่พบว่า ศูนย์สื่อการศึกษามีปัญหาเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ และ อรทัย พงศ์วัฒน์มานนท์ (2530) ที่พบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ประสบปัญหาเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่าปัญหาในเรื่องลักษณะงานที่รับผิดชอบสอดคล้องกับความรู้ที่เรียนมา ช่วงเวลาที่มาปฏิบัติงาน ภาระรับผิดชอบ การติดต่อประสานงานกับบุคลากรในศูนย์อื่น ๆ การติดต่อกับผู้มาใช้บริการและการติดต่อกับคณาจารย์ท่านอื่น ๆ ในศูนย์สื่อมีปัญหาน้อย ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ต้องทำมีปัญหามาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มิ่งขวัญ กิตติวารณการ (2533) ที่พบว่าคณะกรรมการที่เป็นครูในโรงเรียน และผู้ผลิตสื่อการสอนในโรงเรียนมีภาระในการสอนและกิจกรรมอื่นมาก นอกเหนือไปจากงานที่ผลิตสื่อการสอน

2. ด้านสถานที่ตั้ง

สถานที่ตั้งของศูนย์สื่อการศึกษาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ที่สำนักงานของกลุ่มโรงเรียน และส่วนใหญ่มีห้องเก็บสื่อ และ ไม่มีห้องศูนย์สื่อโดยเฉพาะ และเป็นสถานที่ที่เหมาะสมซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ปรีชาพล เจริญสุข (2531) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531) ที่พบว่า ปัญหาของศูนย์วิชาการอย่างหนึ่งก็คือ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอและคับแคบ ดังนั้นจึงไม่สามารถจัดหาห้องศูนย์สื่อการศึกษาโดยเฉพาะได้ แต่ก็ยังสามารถจัดหาที่เหมาะสมสำหรับเก็บสื่อได้ ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ อานาจ ดวงเพียรราช (2533) ที่พบว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นห้อง เอกเทศโดยเฉพาะ ซึ่งอาจจะ เป็นเพราะ เป็นศูนย์วิชาการที่รัฐบาลคอยดูแล จึงมีสถานที่โดยเฉพาะ ต่างจากของ เอกชนซึ่งหาสถานที่ที่เหมาะสมลำบาก นอกจากนี้ครูส่วนใหญ่ทราบว่าศูนย์สื่อของกลุ่มโรงเรียนอยู่ที่ใดและ เคยไปที่ศูนย์สื่อการศึกษา แสดงว่าศูนย์สื่อการศึกษามีคณาจารย์ที่สอดคล้องกับโครงสร้างที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ทำคู่มือไว้ให้

ปัญหา

ครูเห็นว่าปัญหาความเป็นศูนย์กลางของที่ตั้ง ความสะดวกในการเดินทาง ไปศูนย์สื่อการศึกษา สถานที่จัดเก็บสื่อ สถานที่จัดผลิตสื่อ และสถานที่จัดทดลองสื่อ มีปัญหาน้อย ซึ่งจะเห็น

ได้ว่าศูนย์สื่อการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ที่สำนักงานของกลุ่ม ซึ่งทางคณะกรรมการก็ได้คัดเลือกสถานที่ที่เหมาะสมไว้แล้ว แต่ก็อาจจะมีปัญหาบ้างในบางศูนย์ และจากผลการอภิปรายรูปแบบการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเอกชน ของกลุ่ม โคราช-เชียงใหม่ และกลุ่มนครสวรรค์ เชียงราย เพชรบูรณ์ ในด้านสถานที่ ทางกลุ่มจะได้มีการเลือกสถานที่ที่เหมาะสมแล้วจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาระดับจังหวัดต่อไป ซึ่งทางกรุงเทพฯ ก็อาจจะจัดสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางจัดตั้ง เป็นศูนย์สื่อการศึกษาที่สมบูรณ์แบบ มีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มาปฏิบัติงานประจำและเป็นตัวอย่างให้แก่ศูนย์อื่น ๆ ในภูมิภาคต่อไป

3. ด้านการบริหาร

สภาพปัจจุบัน

ในการบริหารศูนย์สื่อการศึกษาส่วนใหญ่มีการวางแผนงานและปฏิบัติตามแผน ในการดำเนินงานตามแผนเป็นบริการให้ยืม บริการให้คำแนะนำ ผลิตและพัฒนาสื่อ พัฒนาการวิธีใช้สื่อ และการออกแบบสื่อและเครื่องมือ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร วงศ์เมตตา (2528) ที่พบว่า การดำเนินงานศูนย์วิชาการควรมุ่งเน้นที่องค์ประกอบอย่างหนึ่งที่สำคัญ คือ กระบวนการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การให้บริการ การประสานงาน การติดตามและประเมินผล แต่ศูนย์สื่อการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผล การปฏิบัติงานจากผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อาจเป็นเพราะปัญหาการขาดแคลนบุคลากรและบุคลากรมีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบและงานประจำอยู่แล้ว

ปัญหา

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่าปัญหาในการวางแผนการบริหารศูนย์สื่อ การดำเนินงานตามแผน และการติดต่อประสานงานภายในกลุ่มโรงเรียนมีปัญหาน้อย ปัญหาการติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์สื่อความเหมาะสมของคณะกรรมการในการบริหารศูนย์สื่อ และความชัดเจนในการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการ ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่า มีปัญหาน้อย ปัญหาความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มและความชัดเจนในการกำหนดแผนงานของศูนย์สื่อผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่า มีปัญหาน้อย ปัญหาการประสานงาน

ระหว่างศูนย์สื่อการศึกษากับโรงเรียน ครูเห็นว่ามียุทธยาน้อย และจากงานวิจัยของปรีชาพล เจริญสุข (2530) พบว่าการวางแผน การรายงานและการประชาสัมพันธ์ของศูนย์วิชาการแก่โรงเรียนภายในกลุ่ม สิ่งที่มีผลต่อสภาพการจัดการด้านต่าง ๆ ได้แก่สภาพแวดล้อม ซึ่งจะเห็นได้ว่าในแต่ละกลุ่มโรงเรียนจะมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไป จึงอาจทำให้เกิดปัญหาในการบริหารได้ในบางศูนย์สื่อการศึกษา และงานวิจัยของ อรทัย พงศ์วัฒนานนท์ (2530) พบปัญหาที่คล้ายกัน คือศูนย์วิชาการขาดความเอาใจใส่จากผู้บริหาร จึงทำให้มีการบริการสื่อการสอนเฉพาะ โรงเรียน ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งศูนย์เท่านั้น และปัญหาจากการวิจัยครั้งนี้จะเกิดปัญหาในระดับน้อยซึ่งไม่ใช่ปัญหาสำคัญหรือเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

4. ด้านวัสดุอุปกรณ์สื่อการศึกษา

สภาพปัจจุบัน

วัสดุอุปกรณ์สื่อการศึกษาที่มีอยู่ในศูนย์สื่อการศึกษาส่วนใหญ่ได้จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รองลงมาได้จากการจัดหามาเองและได้จากกลุ่มโรงเรียนตามลำดับ จากงานวิจัยของรอยเดือน สุภาพ (2528) พบว่า สื่อการสอนที่ครูใช้ส่วนใหญ่โรงเรียนจัดหาให้ , ชาอุชัย พิพัฒน์สันติกุล (2529) พบว่าแนวโน้มของนโยบายของรัฐบาลอย่างหนึ่งก็คือการเพิ่มงบประมาณเพื่อสนับสนุนเทคโนโลยีการศึกษาในทุก ๆ ด้าน และ มิ่งขวัญ กิตติวรณาร (2533) พบว่า สื่อการสอนส่วนใหญ่ที่ใช้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้มาจากสำนักงานการศึกษา แสดงว่ารัฐบาลและทางโรงเรียนต่างก็เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอน แต่ครูส่วนใหญ่เห็นว่ามีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรายชื่อสื่อการศึกษาของศูนย์สื่อ น้อย ตรงกับ อรทัย พงศ์วัฒนานนท์ (2530) ที่พบว่า การติดต่อประสานงานการให้บริการแก่โรงเรียนในกลุ่มนั้น จำเป็นต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์เป็นหลักสำคัญ สื่อที่มีอยู่ไม่เพียงพอ และประเภทของสื่อที่มีอยู่เหมาะสมแล้ว ซึ่งอาจเป็นเพราะปัญหาการขาดแคลนบุคลากรและภาระหน้าที่ของบุคลากรมีมากก็ได้

เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่าสื่อการศึกษาเป็นสื่อวัสดุพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ มีการใช้งานมากแต่มีเพียงพอ ส่วนมากมีการผลิตสื่อขึ้นใช้เอง มีการจัดหมวดหมู่วัสดุอุปกรณ์สื่อการศึกษารวมทั้งมีการทำบัตรรายการ ลงทะเบียนกำหนดรหัสของสื่อ การติดตามผลการใช้สื่อ และทบทวนการใช้

อุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ ไว้ จะเห็นได้ว่าครูที่มาใช้บริการส่วนใหญ่มีใช้สื่อประเภทนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสงค์ เปนะนาม (2524) และพนม อินากุล (2528) พบว่าสื่อการสอนที่ครูใช้มาก คือ หนังสือ แบบเรียน บัตรคำ บัตรประโยค และรูปภาพ นอกจากนี้ ยังได้มีการดำเนินการในกระบวนการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในด้านการบริหารอีกด้วย

ปัญหา

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบ เห็นว่าปัญหาด้านสื่อการศึกษาในเรื่องจำนวนสื่อที่ให้บริการ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้สื่อของผู้มาใช้บริการ และ การจัดซื้อสื่อของศูนย์สื่อ มีปัญหาน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ บัญชรเทวกุล (2522) วิบูลย์ สุทธาพันธ์ (2523), รอยเดือน สุภาพ (2528) ยุพดี นฤฤทธิ์ (2528) อรทัย พุกษ์วัฒนานนท์ (2530) ปรีชาพล เจริญสุข (2531) และ อาณาจ พวงเพียรราช (2533) พบว่าปัญหาเกี่ยวกับสื่ออย่างหนึ่งคือการขาดแคลนสื่อ จำนวนสื่อที่มีไม่เพียงพอ และไม่ตรงกับความต้องการของครู ซึ่งจากรายงานการติดตามผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในต่างจังหวัด พบว่าสื่อการศึกษาที่ได้รับการอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ไม่สอดคล้องกับความต้องการ เนื่องจาก โรงเรียนที่เป็นสมาชิกภายในกลุ่มเปิดสอนหลายระดับ และสื่อที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนดให้ซื้อส่วนใหญ่โรงเรียนมีอยู่แล้ว เนื่องจากราคาไม่แพง โรงเรียนสามารถจัดซื้อเองได้ ไม่คุ้มค่ากับการมาใช้บริการที่ศูนย์สื่อการศึกษา และ สื่อการศึกษาที่จัดซื้อส่วนใหญ่ผู้บริหารของแต่ละโรงเรียนเป็นผู้พิจารณา บางครั้งไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้สอน

ปัญหาการจัดเก็บและบำรุงรักษาสื่อ ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาน้อย แต่เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่าไม่มีปัญหา สมาชิกในกลุ่มโรงเรียนมีหลายระดับมีผลต่อการจัดหาสื่อ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่ามีปัญหาน้อย สื่อบางชนิดราคาแพงมีผลต่อการจัดซื้อ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่ามีปัญหาน้อย ปัญหาการจัดกลุ่มโรงเรียนใหม่มีผลต่อการจัดเก็บและการใช้สื่อนั้น ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาน้อย ส่วนปัญหาการติดตามผลการใช้สื่อ เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่ามีปัญหาน้อย โรงเรียนต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มโรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนหลายระดับ มีทั้งระดับ อนุบาล ประถม และมัธยม ซึ่งความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูในแต่ละระดับย่อมแตกต่างกัน ทำให้มีผลต่อการจัดหาสื่อ ดังการวิจัยของ Arterbury (1972) ที่

พบว่ายังมีบริการแก่ครุฑานเท่าใด ครูยังใช้สื่อทัศนูปกรณ์มากขึ้น และครูที่สอนในชั้นประถมศึกษาใช้บริการมากกว่าครูที่สอนในชั้นมัธยม ซึ่งผู้ที่จัดหาสื่อและติดต่อกับครูที่มาใช้บริการโดยตรงคือเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบ และปัญหาการจัดกลุ่มโรงเรียนใหม่ที่มีปัญหาน้อยต่อการจัดเก็บและการใช้สื่อ เพราะส่วนใหญ่จัดตามความพอใจและใกล้เคียงกับกลุ่มโรงเรียนที่เคยอยู่เดิม

5. ด้านการบริการ

สภาพปัจจุบัน

ผู้บริหารส่วนใหญ่ส่งเสริมให้ครูใช้บริการศูนย์สื่อและประชาสัมพันธ์งานของศูนย์สื่อให้ครูทราบ ร้องลงมาสนับสนุนด้านการเงิน ส่งครูเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการของศูนย์สื่อและให้เจ้าหน้าที่ศูนย์สื่อจัดโครงการ ส่วนการบริการของศูนย์สื่อ สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มหรือไม่ ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่สามารถบอกได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kabli (1986) พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าการใช้สื่อการสอนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสอน และ Henry (1987) เสนอแนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนและกระตุ้นให้มีการใช้สื่อการสอนให้มากขึ้น สำหรับครูส่วนใหญ่ไม่เคยใช้บริการของศูนย์สื่อ และใช้บริการนาน ๆ ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนม อินทกุล (2527) พบว่าในการใช้สื่อการสอน ครูส่วนมากใช้เป็นบางครั้ง

ครูส่วนใหญ่รับบริการให้ยืมสื่อ การบริการจากเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบส่วนใหญ่เป็นบริการด้านการให้ยืม การจัดทำเอกสารการให้บริการส่วนใหญ่เป็นการกำหนดระเบียบการยืม ร้องลงมาเป็นการจัดทำแบบฟอร์มต่าง ๆ และจัดทำคู่มือการบริการ ประเภทของการบริการ ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการภายในศูนย์ จะเห็นได้ว่าบริการส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการยืมสื่อ ซึ่งครูจำเป็นต้องใช้ประกอบการเรียนการสอน ต่างจากงานบริการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีการจัดหาหนังสือ และตำบทรายการ แต่ไม่มีการตำบทรายการสื่อทัศนวัสดุ และมีการเปิดบริการแก่บุคคลภายนอกอื่น ๆ (อำนาจ ดวงเพียรราช, 2533)

ปัญหา

ผู้บริหารเห็นว่าปัญหาในเรื่อง ความสะดวกในการติดต่อบริการมีปัญหาน้อย ส่วนครูเห็นว่าปัญหาในเรื่อง ความสะดวกในการติดต่อรับบริการ ขั้นตอนในการรับบริการ ความเอาใจใส่ของ

เจ้าหน้าที่และ เอกสารที่เผยแพร่เกี่ยวกับการบริการ มีปัญหาน้อย และเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่าระบบขั้นตอนในการติดต่อบริการ ความเพียงพอของเวลาที่ให้บริการ และจำนวนผู้ใช้บริการ มีปัญหาน้อย ในการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษา กลุ่มโรงเรียนเอกชน อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งปัญหาต่างๆ ในด้านการบริการนั้นก็ต้องมีอยู่บ้างแต่อยู่ในระดับน้อยที่ไม่สำคัญและไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

6. ด้านงบประมาณ

สภาพปัจจุบัน

ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบส่วนใหญ่เห็นว่างบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ ได้มาจากบสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รองลงมาได้จากผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียน และ ได้จากการจัดกิจกรรม ส่วนงบประมาณที่ได้มา ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบ ส่วนใหญ่เห็นว่าใช้เพื่อจัดซื้อสื่อการศึกษาต่าง ๆ จากงานวิจัยของวัลลภ กุ์โชติ (2527) พบว่างบประมาณของโรงเรียนที่สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้งบประมาณมาจากเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งจะต้องนำมาใช้จ่ายต่าง ๆ ภายในโรงเรียน จึงต้องพึ่งงบประมาณจากบสนับสนุนของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และจากงานวิจัยต่าง ๆ จะพบว่าปัญหาอย่างหนึ่งของศูนย์สื่อศึกษาก็คือ สื่อการศึกษาต่าง ๆ ไม่เพียงพอ งบประมาณที่ได้มาส่วนใหญ่จึงต้องนำมาเพื่อจัดซื้อสื่อการศึกษาต่าง ๆ ดังกล่าว

ปัญหา

ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่าปัญหา ความเพียงพอของงบประมาณ มีปัญหาน้อย การใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์ มีปัญหาน้อย การหางบประมาณเพิ่มเติม มีปัญหาน้อย ส่วนการช่วยเหลือตนเองในการหางบประมาณเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบเห็นว่า มีปัญหาน้อย จะเห็นว่าปัญหาในด้านงบประมาณไม่เพียงพอนั้นจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัส บุญประกอบ (2522), วิไลวรรณ วิทยวิโรจน์ (2522) , พนม อินากุล (2527) จักรก สุวานิช (2529) และอำมาจ ดวงเพียรราช (2533) ซึ่งพบว่าการดำเนินงานด้าน สไลด์ทัศนศึกษาหรือที่เกี่ยวกับศูนย์วิชาการหรือศูนย์สื่อการศึกษา มักจะประสบปัญหาการขาดงบประมาณ

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า โดยภาพรวมแล้วศูนย์สื่อการศึกษากลุ่มโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร สภาพปัจจุบันคือมีคณะกรรมการบริหาร, คณะทํานาน และคณะที่ปรึกษา ในบางศูนย์ ส่วนเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบหน้าที่ในศูนย์เป็นบุคลากรของโรงเรียน ซึ่งมาปฏิบัติงานในเวลาทํานาน ในด้านสถานที่ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ที่สำนักงานของกลุ่ม มีห้องเก็บสื่อแต่ไม่มีห้องของศูนย์สื่อโดยเฉพาะ ในด้านการบริหาร มีการวางแผนงานของศูนย์ มีการปฏิบัติงานตามแผนแต่ไม่มีประเมินผลการปฏิบัติงานจากผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ด้านสื่อการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นสื่อวัสดุพิมพ์ คุณภาพปานกลางและไม่เพียงพอ การบริการไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริการของศูนย์ ผู้บริหารสนับสนุนงานบริการ โดยส่งเสริมให้ครูใช้บริการของศูนย์ แต่ครูส่วนใหญ่ไม่ค่อยใช้บริการและด้านการบริการส่วนมากที่ใช้คือบริการยืมสื่อ และงบประมาณส่วนใหญ่จะ ได้มาจากงบสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและกลุ่มโรงเรียน

ส่วนปัญหาของศูนย์สื่อการศึกษากลุ่มโรงเรียนเอกชน ส่วนมากจะมีปัญหาในระดับน้อย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในด้านบุคลากรที่มาปฏิบัติงาน มีภาระหรือมีงานประจำที่ต้องทำ ด้านความเป็นศูนย์กลางของสถานที่ตั้งของศูนย์ การประเมินผลการติดตามงานของศูนย์ ด้านสื่อการศึกษา การบริการ และงบประมาณ ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะมีบ้างแต่ไม่มากนัก ซึ่งถ้าสามารถแก้ไขได้จะทำให้การดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษากลุ่มโรงเรียนเอกชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่ก็ยังมีได้เป็นอุปสรรคมากมายในการดำเนินงาน

จากการวิจัยครั้งนี้ มีปัญหาและอุปสรรคคือในการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่าง ๆ นั้น จะเห็นว่าได้ข้อมูลกลับคืนมาน้อย แม้ว่าจะได้มีการติดตามทวงหลายครั้งแล้วก็ตาม แต่ผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลที่ได้นั้นสามารถเป็นตัวแทนของประชากรที่ต้องการได้ เพราะข้อมูลที่ได้รับมีการกระจายไปตามกลุ่มโรงเรียนทั้ง 57 กลุ่ม เกือบทุกกลุ่มและข้อมูลที่ได้จากโรงเรียนในกลุ่มเดียวกันนั้นจะคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยคิดว่าข้อมูลที่ได้นั้นมีการกระจายอย่างทั่วถึงควรที่จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ และไม่มีผลต่อการใช้ค่าสถิติเท่าใดนักเพราะค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัยเป็นค่าสถิติอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ข้อมูลที่ได้นั้นจึงเป็นตัวแทนของประชากรที่ต้องการได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ จากผู้ตอบแบบสอบถาม พอจะสรุปได้ดังนี้
ศูนย์สื่อการศึกษาควรมีบุคลากรที่ทำงานที่โดยเฉพาะ มีคุณสมบัติที่เหมาะสม สถานที่ตั้งควรตั้งอยู่ในสถานที่ที่เป็นศูนย์กลาง มีการคมนาคมที่สะดวก เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบหน้าที่ในศูนย์สื่อควรมีการติดต่อประสานงานกันทั้งภายในและภายนอกศูนย์สื่อการศึกษา เพื่อปรึกษาหารือกันในเรื่องต่าง ๆ และหาการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลต่าง ๆ ได้รับทราบโดยอาจจะจัดเป็นนิทรรศการเกี่ยวกับอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีในศูนย์สื่อ สำหรับในเรื่องของงบประมาณควรมีงบประมาณเพิ่มเติมจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนให้ได้จำนวนมากเพียงพอเพื่อการดำเนินงานศูนย์สื่อเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งข้อเสนอแนะจากการวิจัย สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับกลุ่มโรงเรียน

1. ศูนย์สื่อการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนควรมีบุคลากรที่ทำงานที่โดยเฉพาะ และต้องมีความรู้ในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและคล่องตัวที่จะทำงานในศูนย์
2. สถานที่ตั้งของศูนย์สื่อควรเป็นที่ที่เป็นศูนย์กลาง ง่าย ๆ เหมาะสม และมีการคมนาคมที่สะดวก
3. ควรจัดหาสื่อการศึกษาให้เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้ และควรมีหลาย ๆ รูปแบบ
4. ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานบริการของศูนย์สื่อการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเอกชนให้มากกว่านี้

ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

1. ในด้านการบริหารงานภายในศูนย์สื่อการศึกษา ควรมีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง มีระเบียบแบบแผน และคล่องตัว
2. ควรมีงบประมาณให้มากพอและมีการหางบประมาณอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบในการแก้ปัญหาของศูนย์สื่อการศึกษากลุ่มโรงเรียนเอกชนที่เหมาะสมและสามารถดำเนินการ เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริงทั้งในกรุงเทพฯ และส่วนภูมิภาค
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศูนย์สื่อการศึกษากลุ่มโรงเรียนเอกชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของศูนย์ และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ทั้งในกรุงเทพฯ และส่วนภูมิภาค

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย